Proffiliau ystadegol clwstwr gofal sylfaenol Gogledd Cymru 2025

De Meirionnydd

Nodweddion poblogaeth

Poblogaeth, oedran a rhyw 2024 (ONS MYE)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	PF
	Nifer	%			
Poblogaeth canol-blwyddyn 2024	19,000		693,950	3,167,350	66,605,800
Gwyrwod	9,400	49.2%	48.9%	49.0%	49.0%
Benywod	9,750	50.8%	51.1%	51.0%	51.0%
Oed 0-15	2,650	13.7%	16.7%	17.1%	18.1%
Oed 16-29	2,300	12.0%	14.7%	16.7%	17.4%
Oed 30-44	2,850	14.9%	17.6%	18.9%	20.4%
Oed 45-65	5,900	30.7%	28.2%	26.8%	26.2%
Oed 66-84	4,700	24.5%	19.6%	17.7%	15.4%
Oed 85+	800	4.2%	3.1%	2.7%	2.5%
Dwysedd poblogaeth 2024 (unigolyn/ha)		0.18	1.13	1.54	2.94
		Newid	Newid	Newid	Newid
Poblogaeth 2014 (10 mlynedd)	19,250	-0.4%	1.1%	3.7%	7.3%
Poblogaeth 2023 (llynedd)	19,000	0.7%	0.5%	0.6%	1.1%

Nodweddion poblogaeth (Cyfrifiad 2021)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	Cym a Lloe
	Nifer	%			
Ganwyd yng Nghymru	10,287	54.8%	59.7%	70.9%	4.5%
Ganwyd tu allan y DU	684	3.6%	5.8%	6.9%	16.8%
Ethnigrwydd - gwyn Prydeinig	17,980	95.8%	93.3%	90.6%	74.4%
Gwyn arall	443	2.4%	3.5%	3.3%	7.3%
Grwp ethnig cymysg	178	0.9%	1.1%	1.6%	2.9%
Grwpiau ethnig eraill	169	0.9%	2.1%	4.6%	15.4%
Crefydd - Cristnogaeth	9,562	50.9%	49.8%	43.6%	46.2%
Crefydd arall	288	1.5%	1.8%	3.6%	10.6%
Heb crefydd	7,524	40.1%	41.7%	46.5%	37.2%
(personnau oedran 3+)					
Siaradwyr Cymraeg	9,748	53.0%	29.1%	17.8%	-
Heb sgiliau iaith Gymraeg	6,829	37.1%	61.3%	74.8%	-

Iechyd

Iechyd a darpariaeth gofal (Cyfrifiad 2021)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	Cym a Lloe
	Nifer	%			
Pobl gyda salwch cyfynghir dymor	3,703	19.7%	20.7%	21.6%	17.5%
Pobl sy'n darparu gofal di-dâl	1,748	9.3%	9.7%	10.0%	8.4%

Cleifion gyda clefydau cronig, gan clwster feddygon teulu (Iechyd a Gofal Digidol Cymru cofrestrau clefydau, Ebrill 2025)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru
Unrhyw gyflwr iechyd meddwl	4,350	22.4%	26.5%	24.0%
Unrhyw gyflwr cronig	3,600	18.5%	15.5%	14.8%
Gorbwysedd (pwysedd gwaed uchel)	3,800	19.6%	17.9%	16.3%
Gordewdra (cleifion 16+ oed)	2,700	15.9%	14.8%	14.4%
Asthma	1,450	7.5%	7.6%	7.1%
Diabetes mellitus (cleifion 17+ oed)	1,600	9.5%	8.3%	8.4%
Canser	1,100	5.7%	4.3%	3.7%
Clefyd coronaidd y galon	850	4.4%	3.6%	3.4%
Clefyd rhwystrol cronig yr ysgyfaint*	650	3.5%	2.7%	2.3%
Dementia	200	0.9%	0.9%	0.8%
Anabledd dysgu	150	0.7%	0.5%	0.5%

* clefydau yr ysgyfaint yn cynnwys broncitis cronig ag emffysema

Yn seiliedig ar glystyrau o feddygfeydd fel y nodir gan fyrddau iechyd lleol. Mae Byrddau Iechyd wedi datblygu trefniadau ffurfiol i grwpiau bach o Feddygfeydd gydweithio er mwyn datblygu gwasanaethau yn y gymuned, gan wasanaethu poblogaethau rhwng 30 a 50 mil o gleifion. Mae clystyrau'n cael eu gosod yn yr is-ardaloedd ar sail ffit orau ac nid ydynt yn cyfateb i'r un ffiniau yn union.

Gellir defnyddio'r ystadegau hyn o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored
Cynhyrchwyd gan Hwb Cydlynu Arloesi Rhanbarthol Gogledd Cymru, Rhagfyr 2025
hcargc@sirddinbych.gov.uk
https://www.cydweithredfagogleddcymru.cymru/ystadegau/

Proffiliau ystadegol clwstwr gofal sylfaenol Gogledd Cymru 2025

De Meirionnydd

Tai a threfniadau byw

Aelwydydd (Cyfrifiad 2021)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	Cym a Lloe
	Nifer	%			
Cyfanswm o aelwydydd	**8,913**		**301,374**	**1,347,114**	**24,783,199**
Cyfansoddiad aelwydydd					
Holl aelwydydd un person	3,372	37.8%	32.2%	31.9%	30.2%
- un person; oedran 66+	1,768	19.8%	15.8%	14.6%	12.9%
Holl aelwydydd â phlant dibynnol	1,709	19.2%	25.5%	26.5%	28.4%
- rhiant unigol: plant dibynnol	434	4.9%	7.2%	7.6%	6.9%
Holl aelwydydd pensiwnwyr yn unig	2,900	32.5%	27.2%	24.9%	22.2%
Poblogaeth mewn aelwydydd preifat	18,482	98.5%	98.3%	98.2%	98.3%
Maint cyfartalog aelwyd		2.07	2.24	2.27	2.36
Cyfleusterau aelwydydd					
Dim gwres canolog	346	3.9%	1.6%	1.2%	1.5%
Gorboblogi	181	2.0%	3.2%	3.1%	6.3%
Dim car	1,546	17.3%	17.3%	19.4%	23.3%
Daliadaeth					
Perchennog preswyl	6,009	67.4%	67.4%	66.4%	62.5%
Wedi rentu gan landlord cymdeithasol	1,218	13.7%	15.6%	16.5%	17.1%
Rhentu arall	1,668	18.7%	16.6%	17.0%	20.3%

Stoc anheddau yn ôl band treth cyngor (VOA, Mawrth 2024)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru
	Nifer	%		
Cyfanswm stoc anheddau	11,460	100%	335,220	1,478,110
Band A	1,590	13.9%	9.7%	14.5%
Band B	2,730	23.8%	18.1%	20.7%
Band C	2,220	19.4%	26.3%	21.8%
Band D	1,940	16.9%	18.4%	16.2%
Band E	1,710	14.9%	14.3%	13.5%
Band F	830	7.2%	8.5%	8.3%
Band G	340	3.0%	3.6%	3.7%
Band H	80	0.7%	0.7%	0.9%
Band I	20	0.2%	0.3%	0.4%

Prisiau tai (Land Registry 2024; CACI PayCheck 2024)

	De Meirionnydd	Gogledd Cymru	Cymru	Cym a Lloe
Canolrif (Pob math o dŷ)	£ 186,625	£ 194,000	£ 200,000	£ 275,000
Chwartel isaf (Pob math o dŷ)	£ 140,000	£ 145,813	£ 140,000	£ 180,000
Cymhareb incwm:prisiau tai (canolrif)	5.6	5.3	5.4	6.4
Cymhareb incwm:prisiau tai (chwartel isaf)	7.2	6.9	6.7	7.5

Budd-daliadau cysylltiedig â thai (DWP, Awst 2025)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	PF
Holl dderbynwyr	1,360	100%	59,780	288,965	5,918,480
- budd-dal tai	480	35.2%	29.6%	27.3%	27.0%
- hawl elfen tai Credyd Cyffredinol	880	64.8%	70.4%	72.7%	73.0%
- sector rhentu cymdeithasol	865	63.6%	67.2%	68.9%	64.5%
- sector rhentu preifat	485	35.7%	31.4%	29.8%	33.4%
- aelwydydd gyda plant	430	31.7%	39.7%	39.3%	40.9%
- person sengl 16-65 oed	475	35.1%	33.9%	36.3%	36.6%
- person sengl o oedran 66+	335	24.8%	18.9%	17.1%	16.2%

Gellir defnyddio'r ystadegau hyn o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored

Cynhyrchwyd gan Hwb Cydlynu Arloesi Rhanbarthol Gogledd Cymru, Rhagfyr 2025

hcargc@sirddinbych.gov.uk https://www.cydweithredfagogleddcymru.cymru/ystadegau/

Proffiliau ystadegol clwstwr gofal sylfaenol Gogledd Cymru 2025

De Meirionnydd

Diogelwch cymunedol

Achosion o Droseddu (Heddlu Gogledd Cymru)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	Cym a Lloe
(diwedd y blwyddyn 31 Mawrth)	**Nifer**	**Graddfa***			
Pob achos o droseddu 2024/25	1,196	62.43	76.20	81.45	85.91
Trais yn erbyn yr unigolyn	586	30.59	35.96	33.72	31.39
Dwyn a thrafod	174	9.08	12.76	14.14	19.15
Difrod troseddol a thanau bwriadol	143	7.47	8.29	8.32	7.50

**graddfa blynyddol fesul 1,000 y boblogaeth*

Economi a chyflogaeth

Diwydiant cyflogaeth (Cyfrifiad 2021)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	Cym a Lloe
	Nifer	**%**			
Pawb mewn gwaith (16 oed a throsodd)	**8,299**		**313,304**	**1,368,454**	**27,773,661**
Amaethyddiaeth	600	7.2%	2.3%	1.8%	0.9%
Cloddio, chwarela, ynni, dwr	151	1.8%	2.0%	1.9%	1.5%
Cynhyrchiad	571	6.9%	10.2%	8.7%	7.3%
Adeiladu	833	10.0%	8.7%	8.6%	8.7%
Cyfanwerthu a manwerthu	1,042	12.6%	14.7%	14.5%	15.0%
Cludiant a storio	246	3.0%	3.7%	3.8%	5.0%
Llety a gwasanaethau bwyd	875	10.5%	6.1%	5.2%	4.9%
Cyfathrebu, cyllid, llety	287	3.5%	5.4%	6.9%	9.9%
Gwyddonol a thechnegol	316	3.8%	4.0%	4.4%	6.6%
Gwein. a gwasanaeth cynnal	399	4.8%	4.6%	4.2%	5.2%
Gwein. cyhoeddus & amddiffyn	511	6.2%	7.7%	9.2%	5.9%
Addysg	795	9.6%	9.4%	9.6%	9.8%
Iechyd a gwaith cymdeithasol	1,210	14.6%	17.0%	17.0%	14.7%
Eraill	463	5.6%	4.3%	4.2%	4.6%
Yn gweithio'n bennaf yn/oddi'r cartref	2,257	27.2%	21.7%	25.6%	31.2%
Dim cymhwyster (pawb oed 16+)	2,940	18.3%	18.7%	19.9%	18.2%
Cymwysterau lefel 4 ac uwch	5,206	32.4%	31.1%	31.5%	33.8%

Dosbarth cymdeithasol (Cyfrifiad 2021)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	Cym a Lloe
	Nifer	**%**			
Pawb 16 oed a throsodd	**16,063**		**568,242**	**2,559,416**	**48,566,373**
Rheolaeth a phroffesiynol	4,588	28.6%	29.6%	29.6%	33.0%
Yn medru ar sgil	5,508	34.3%	29.3%	27.9%	27.4%
Rhannol/heb sgil	4,143	25.8%	27.1%	26.3%	23.4%
Myfyrwyr & eraill	1,824	11.4%	14.0%	16.2%	16.2%

Diweithdra (cyfrif hawlwyr) (NOMIS, 2025)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	PF
Tachwedd 2025	275	8.4%	3.8%	4.2%	4.9%
Awst 2025 (chwarter blaenorol)	280	8.6%	3.7%	4.1%	4.9%
Tachwedd 2024 (blwyddyn flaenorol)	320	9.8%	3.9%	4.4%	5.1%
Tachwedd 2020 (5 mlynedd yn ôl)	550	5.7%	7.1%	7.4%	7.7%
Hawlwyr 16-25 oed (Tach-25)*	45	16.4%	21.7%	23.0%	19.7%
Hawlwyr oedran 50+ (Tach-25)*	85	30.9%	24.0%	21.2%	22.4%

*Talgrynnu i'r 5 agosaf. * % yw o holl hawlwyr.*

Gellir defnyddio'r ystadegau hyn o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored
Cynhyrchwyd gan Hwb Cydlynu Arloesi Rhanbarthol Gogledd Cymru, Rhagfyr 2025
hcargc@sirddinbych.gov.uk https://www.cydweithredfagogleddcymru.cymru/ystadegau/

Proffiliau ystadegol clwstwr gofal sylfaenol Gogledd Cymru 2025

De Meirionnydd

Incwm a budd-daliadau

Incwm aelwydydd (CACI PayCheck, 2024)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	PF
	£	%			
Incwm canolrifol (blynyddol)	33,350		36,850	36,900	42,700
Incwm chwartel isaf	19,450		21,050	21,000	23,650
Aelwydydd islaw 60% o ganolrif Prydain F (=<£25,613)		33.4%	29.6%	29.7%	24.9%

Budd-daliadau (DWP, Mai 2025)

Mae anghysondeb yn data budd-daliadau wrth i'r Credyd Cynhwysol gael ei gyflwyno a dechrau disodli systemau dyfarnu hŷn.
% o'r cyfan yn y grŵp oedran hwnnw.

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	PF / C a LI
	Nifer	%			
Plant (oedran 0-15)					
Lwfans Byw i'r Anabl (DLA)	120	4.6%	7.8%	7.5%	7.4%
Oedran gweithio (oedran 16-65)					
Credyd Cynhwysol	1,695	15.4%	18.8%	19.6%	17.9%
Lwfans Ceisio Gwaith	0	-	0.2%	0.2%	0.2%
Lwfans Cyflogaeth a Chymorth (ESA)	390	3.5%	3.7%	4.2%	2.7%
Lwfans Byw i'r Anabl (DLA)	25	0.2%	0.3%	0.2%	0.4%
Taliad Annibyniaeth Bersonol (PIP)	940	8.5%	10.5%	11.3%	8.0%
Lwfans Gofalwr	255	2.3%	3.1%	3.3%	2.7%
Pensiwnwyr (oedran 66+)					
Pensiwn y Wladwriaeth	5,425				
Credyd pensiwn	585	10.7%	11.9%	12.5%	11.5%
Lwfans Gweini	910	16.6%	18.3%	18.9%	15.5%
Lwfans Byw i'r Anabl (DLA)	150	2.7%	4.1%	5.3%	3.2%
Taliad Annibyniaeth Bersonol (PIP)	265	4.8%	6.5%	8.4%	5.6%
Lwfans Gofalwr	135	2.5%	3.7%	4.0%	2.7%

Tlodi ac amddifadedd

Plant mewn teuluoedd incwm isel - tlodi incwm cymharol (DWP, 2023/24)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	Cymru	PF
Plant mewn teuluoedd mewn gwaith	560	21.4%	20.4%	20.0%	18.4%
Plant mewn teuluoedd nid mewn gwaith	170	6.4%	8.7%	9.8%	8.4%
Cyfanswm	**730**	**27.8%**	**29.1%**	**29.8%**	**26.8%**

Fel% yr holl blant 0-15 oed. 'Mewn gwaith' yn gweithio 16 awr yr wythnos neu fwy. Tlodi incwm cymharol = islaw 60% o ganolrif Y DU.

Mynegai amddifadedd lluosog (Llywodraeth Cymru, 2025)

	De Meirionnydd		Gogledd Cymru	
Cyfanswm ACEI yn yr ardal	12		417	
Sawl ACEI yn y mwyaf difreintiedig:	**10%**	**25%**	**10%**	**25%**
Yn mhob parthed amddifadedd				
Mynegai cyffredinol	0	1	25	73
Incwm	0	0	30	80
Cyflogaeth	0	0	24	69
Iechyd	0	0	32	77
Addysg	0	1	23	72
Mynediad i wasanaethau	6	8	58	125
Tai	0	1	50	113
Diogelwch cymunedol	1	4	8	39
Amgylchedd ffisegol	5	8	56	129

Mae data amddifadedd yn dangos yr nifer o ardaloedd cynnyrch ehangach haen is (ACEI) yn yr ardal sydd yn y 10% a 25% ACEI mwyaf amddifad yng Nghymru.

Gellir defnyddio'r ystadegau hyn o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored
Cynhyrchwyd gan Hwb Cydlynu Arloesi Rhanbarthol Gogledd Cymru, Rhagfyr 2025
hcargc@sirddinbych.gov.uk https://www.cydweithredfagogleddcymru.cymru/ystadegau/

Negeseuon allweddol ar gyfer clystyrau gofal sylfaenol o'r Asesiad o Anghenion y Boblogaeth

- **Plant a phobl ifanc:** Disgwyl i niferoedd ostwng ond gallai'r angen am gefnogaeth gynyddu gydag, er enghraifft, cynnydd mewn cyflyrau niwroddatblygiadol ac iechyd meddwl. Mae blaenoriaethau'n cynnwys y blynyddoedd cynnar, niwroddargyfeirio, plant sy'n derbyn gofal a chefnogaeth, plant anabl, gofalwyr ifanc a ffoaduriaid a cheiswyr lloches ifanc, a gweithredu fframwaith NYTH/NEST ar gyfer iechyd meddwl a llesiant.
- **Pobl hŷn:** Bydd y nifer a'r gyfran uwch o bobl hŷn yn y boblogaeth dros y 10 mlynedd nesaf yn debygol o arwain at gynnydd yn nifer y bobl sydd â dementia a newidiadau i faint o ofal a'r math o ofal sydd ei angen i gefnogi anghenion sy'n mynd yn fwyfwy cymhleth, yn cynnwys anghenion nyrsio. Mae blaenoriaethau'n cynnwys cydweithio i gefnogi pobl i aros gartref, cefnogi pobl i fyw'n dda gyda dementia, atal codymau, cefnogi pobl i symud mwy (fel gwasanaethau hamdden mwy cynhwysol) a thai a llety (cartrefi newydd a chartrefi wedi'u haddasu sy'n addas i anghenion sy'n newid).
- **Pobl ag anableddau (namau corfforol a synhwyraidd):** Mae blaenoriaethau'n cynnwys hygyrchedd gwasanaethau cyhoeddus, mannau a gwybodaeth ac ymrwymiad i weithio gyda phobl anabl i chwalu rhwystrau i iechyd a gofal.
- **Pobl gydag anableddau dysgu:** Mae disgwyl i'r boblogaeth gynyddu, yn enwedig yn y grŵp 65 oed a hŷn oherwydd cynnydd i ddisgwyliad oes. Mae blaenoriaethau'n cynnwys cymunedau cynhwysol, llety, technoleg gynorthwyol a chyfleoedd cyflogaeth. Hefyd, yr angen am leihau anghydraddoldeb iechyd trwy wneud addasiadau rhesymol i wasanaethau a gwiriadau iechyd blynyddol gan feddygon teulu.
- **Pobl awtistig:** Mae disgwyl i'r boblogaeth gynyddu gan fod asesiadau'n haws eu cael. Mae blaenoriaethau'n cynnwys cyflwyno'r cod ymarfer ar gyfer gwasanaethau awtistiaeth, codi ymwybyddiaeth, iechyd meddwl a lles, addysg a chyflogaeth.
- **Iechyd meddwl:** Mae blaenoriaethau'n cynnwys ymyrraeth gynnar cyn i bobl gyrraedd pwynt argyfwng a mynd i'r afael â'r pethau ehangach sy'n dylanwadu ar iechyd meddwl.
- **Gofalwyr di-dâl:** Mae trafferthion o ran recriwtio a dal gafael ar staff y gweithlu gofal cymdeithasol ehangach yn arwain at fwy o alw ar ofalwyr di-dâl. Mae blaenoriaethau'n cynnwys dod o hyd iddynt yn gynnar a chodi ymwybyddiaeth, cyfleoedd am seibiant o ofalu a gwella asesiadau gofalwyr di-dâl.
- **Cyn-filwyr:** Mae blaenoriaethau'n cynnwys Cyfamod y Lluoedd Arfog, gweler y pecyn gwaith gofal iechyd.
- **Ffoaduriaid a cheiswyr lloches:** Y blaenoriaethau yw cefnogaeth iechyd meddwl a chydweithio rhwng y bwrdd iechyd, gwahanol adrannau'r Cyngor, sefydliadau gwirfoddol a chymunedol a gwasanaethau cyhoeddus eraill

Themâu trawsbynciol sy'n effeithio ar bob grŵp yn y boblogaeth: recriwtio a dal gafael ar y gweithlu, anfantais economaidd-gymdeithasol (yn cynnwys cynnydd mewn tlodi sy'n arwain at gynnydd yn y galw am wasanaethau), cynhwysiant digidol, 'Cynnig Gweithredol' y Gymraeg, cydraddoldeb a hawliau dynol, tai, unigrwydd ac arwahanrwydd, gwerth cymdeithasol, cydgynhyrchu a llais dinasyddion, atal ac ymyrraeth gynnar, diogelu, lleihau anghydraddoldeb iechyd, trais yn erbyn merched, cam-drin domestig a thrais rhywiol a Covid-19.

Mwy o wybodaeth

- Asesiad o Anghenion y Boblogaeth Gogledd Cymru: gwybodaeth am anghenion gofal a chefnogaeth pobl yng Ngogledd Cymru, ac anghenion cefnogaeth gofalwyr.
- Mae atal ac ymyrraeth gynnar yn golygu mynd i'r afael â'r pethau ehangach sy'n dylanwadu ar iechyd, yn cynnwys tlodi, tai a'r amgylchedd yn ogystal â mynediad amserol at ofal iechyd a gofal cymdeithasol. Am ragor o wybodaeth, gweler y map o dystiolaeth ymyrraeth gynnar ac atal ac Asesiadau Lles y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

- Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol: rhagor o wybodaeth am waith ar y gweill i fynd i'r afael â'r anghenion hyn.
- Gall ein partneriaid awdurdod lleol ddarparu gwybodaeth am flaenoriaethau yn eu hardal ac o fewn eu gwasanaethau.
- Cynlluniau Datblygu Lleol: lle byddai unrhyw ddatblygiadau tai mawr, newydd neu dwf yn y boblogaeth yn y dyfodol yn achosi problemau capasiti, efallai y gallai timau polisi cynllunio helpu i gael cyllid gan ddatblygwyr tai tuag at ganolfannau iechyd.

Manylion cyswllt ar gyfer timau polisi cynllunio

- Gwynedd a Môn polisicynllunio@gwynedd.llyw.cymru
- Conwy cdll-ldp@conwy.gov.uk
- Sir Ddinbych polisicynllunio@sirddinbych.gov.uk
- Sir y Fflint developmentplans@flintshire.gov.uk
- Wrecsam planning@wrexham.gov.uk
- Parc Cenedlaethol Eryri polisi.cynllunio@eryri.llyw.cymru